

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Μετάφραση και σχολιασμός του άρθρου «How #MeToo revealed the central rift within feminism today», της Moira Donegan

ΧΙΟΥΤΑΚΟΥ-ΧΙΟΥΤΑΚΑΚΟΥ ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ

Ξ2014046

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΛΙΒΑΣ

ΚΕΡΚΥΡΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2019

Μετάφραση και σχολιασμός του άρθρου «How #MeToo revealed the central rift within feminism today», της Moira Donegan

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ.....	6
ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	17
ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ.....	26
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	34
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	35

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αποτελεί μια μετάφραση του άρθρου της Moira Donegan «How #MeToo revealed the central rift within feminism today» που δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα της εφημερίδας «The Guardian» στις 11 Μαΐου 2018. Το παρόν άρθρο αναλύει τον διχασμό ανάμεσα στο φεμινιστικό κίνημα που άρχισε να παρατηρείται έντονα έπειτα από τα γεγονότα που προκάλεσε το φαινόμενο #MeToo.

Στόχος της πτυχιακής αυτής εργασίας είναι να αποδώσει όσο το δυνατόν καλύτερα το πρωτότυπο κείμενο στην ελληνική γλώσσα κι έπειτα να καταγράψει και να σχολιάσει τις δυσκολίες που συναντήθηκαν κατά τη διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας, καθώς και τον τρόπο αντιμετώπισής τους.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ

Πώς το φαινόμενο #MeToo αποκάλυψε τον σημαντικό διχασμό στον φεμινισμό του σήμερα

Δεν πρόκειται για ένα χάσμα των γενεών, αλλά αφορά μια διάσπαση ανάμεσα σε δύο αντικρουόμενα οράματα φεμινισμού - του κοινωνικού και του ατομικιστικού.

Από τη Moira Donegan

Όταν το κίνημα #MeToo ξεκίνησε δυναμικά τον περασμένο Οκτώβρη, πολλές γυναίκες ένιωσαν αισιοδοξία και δυναμισμό· άλλες αισθάνθηκαν άβολα. Ενώ στα ΜΜΕ συσσωρεύονταν ιστορίες κακομεταχείρισης και παρενόχλησης, πολλοί άντρες άρχισαν να βιώνουν τις συνέπειες για την συμπεριφορά τους απέναντι στις γυναίκες. Κάποιοι έχασαν δουλειές, άλλοι υποβιβάστηκαν και πολλοί ήρθαν αντιμέτωποι με την δημόσια κατακραυγή. Οι καριέρες αντρών όπως του παραγωγού του Hollywood και φερόμενου ως βιαστή Harvey Weinstein, του κωμικού Louis CK που κατηγορήθηκε ότι αυνανιζόταν ενώπιον γυναικών και του διεφθαρμένου ηθοποιού Kevin Spacey έλαβαν τέλος. Άλλοι, όπως ο σεφ Mario Batali που κατηγορήθηκε ότι «έβαζε χέρι», απομακρύνθηκαν προσωρινά από τον δημόσιο βίο. Φαινόταν να είναι σε εξέλιξη ένα ξεκαθάρισμα που πολλές γυναίκες θεώρησαν αργοπορημένο.

Στα ΜΜΕ αλλά και στην ιδιωτική σφαίρα, άρχισαν συζητήσεις σχετικά με την συγκατάθεση, το εχθρικό περιβάλλον και την εξουσία και άρχισε να γίνεται όλο και περισσότερο αντιληπτό ότι οι σεξουαλικές παρενοχλήσεις απ' τη μεριά των αντρών αποτελούν σύμπτωμα ευρύτερων κοινωνικών και πολιτικών διεργασιών. Σύντομα, οι συζητήσεις αυτές διακόπηκαν από την αγωνία και τον θυμό αντρών σχολιαστών -από τον συντηρητικό αρθρογράφο Andrew Sullivan μέχρι και τον Donald Trump-, οι οποίοι υποστήριζαν ότι το κίνημα είχε υπερβεί τα όριά του πριν ακόμα ξεκινήσει. Ωστόσο, προέκυψε κι ένα αναπάντεχο ρήγμα ανάμεσα στις ίδιες τις φεμινίστριες.

Ορισμένες συνέστησαν προσοχή ενώ άλλες επιθυμούσαν μια μεγαλύτερη αναμέτρηση. Οι περισσότερες όμως που εναντιώθηκαν στο #MeToo, είναι εκείνες που θεώρησαν ότι το κίνημα στο σύνολό του είχε χάσει γρήγορα την ουσία του. Αυτοαποκαλούμενες φεμινίστριες όπως η Daphne Merkin και η Bari Weiss στην εφημερίδα New York Times, η Katie Roiphe στο περιοδικό Harper's, η Germaine Greer στην εφημερίδα Sydney Morning Herald και 100 Γαλλίδες στην εφημερίδα Le Monde,

εξέφρασαν την ανησυχία ότι πολλά από τα περιστατικά παρενόχλησης δεν ήταν αρκετά σημαντικά για να δικαιολογήσουν την τόσο έντονη αποδοκιμασία. Υποστήριξαν ότι, συγκεντρώνοντας κάτω από το ίδιο πρίσμα, ένα τόσο ευρύ φάσμα σεξουαλικής κακομεταχείρισης, το #MeToo είχε χάσει την αίσθηση της πραγματικότητας. Προέτρεψαν τις γυναίκες να γίνουν πιο σκληρές. Τι απέγινε η άμεση και χωρίς περιστροφές απόρριψη, αναρωτήθηκαν. Εκείνες που παραπονέθηκαν για παρενόχληση και επίθεση, έγραψε η Merkin, «θεωρούν ότι είναι τόσο εύθραυστες όσο οι βικτοριανές νοικοκυρές». Σύμφωνα με αυτή τη λογική, οι γυναίκες θα μπορούσαν να λύσουν το πρόβλημα της σεξουαλικής παρενόχλησης και της επίθεσης με καλή διάθεση, υπομονή και υψηλή ανοχή στον πόνο.

Αυτή η διαφωνία χαρακτηρίστηκε γρήγορα στα μέσα ενημέρωσης ως χάσμα γενεών. Μεγαλύτερες σε ηλικία φεμινίστριες -ας πούμε όλες άνω των 40- μας είπαν από τα MME ότι υπήρξαν σε απειλητικό βαθμό συνένοχες, γελοία αναχρονιστικές, ή ότι απλώς φοβήθηκαν ιδιαίτερα μην ξεπεράσουν τα όριά τους. Οι μικρότερες σε ηλικία γυναίκες, ανάλογα με το ποιον ρωτούσες, ήταν είτε αυτάρεσκα παθιασμένες, αφελώς ιδεαλίστριες, ή εκδικητικές.

Εν μέρει, η ιδέα αυτού του χάσματος των γενεών προήλθε από τις ίδιες τις φεμινίστριες που εναντιώθηκαν ή υποστήριξαν το #MeToo. Στο περιοδικό Harper's, η Roiphe χλεύασε το κίνημα #MeToo αναφερόμενη σε αυτό ως «φεμινισμό του Twitter», δημιουργώντας την εντύπωση ότι μόνο ναρκισσιστές, εμμονικοί με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης millennials επιθυμούν να έρθουν σε αντιπαράθεση γύρω από την σεξουαλική κακοποίηση. Η Bari Weiss, στο άρθρο της στο οποίο κατέκρινε την πορεία του #MeToo, τόνισε την νεότητα και αφέλεια της ανώνυμης εκείνης γυναίκας που διατύπωσε κατηγορίες εναντίον του κωμικού Aziz Ansari. Παράλληλα, η φεμινιστική ιστοσελίδα Jezebel, της οποίας οι αναγνώστες αλλά και αρθρογράφοι αποτελούνται κυρίως από νέους, δημοσίευσε ένα άρθρο με τίτλο «Η Αντίδραση στο #MeToo είναι Φεμινισμός Δεύτερου Κύματος», υποδεικνύοντας με αόριστο τρόπο μια εσφαλμένη ομάδα παλαιότερων φεμινιστριών, χωρίς να ασχολείται όμως ιδιαίτερα με τα πραγματικά επιτεύγματα και τις αποτυχίες των φεμινιστριών αυτών. Και οι δύο πλευρές χρησιμοποίησαν στερεότυπα ηλικιακού χαρακτήρα, με κυνισμό διαφόρων επιπέδων - οι μεγαλύτερες γυναίκες ήταν ιδιότροπες ή εκτός πραγματικότητας, και οι νεότερες ήταν εγωίστριες ή κακομαθημένα παιδάκια. Κανένα από αυτά τα σχόλια δεν φάνηκε να λαμβάνει υπόψιν το γεγονός ότι οι γυναίκες που κατήγγειλαν ιστορίες

σεξουαλικής κακοποίησης ήταν τόσο νέες όσο και μεγαλύτερης ηλικίας. Ακόμη, οι φεμινίστριες και επικριτές του #MeToo προέρχονται κι αυτές από διαφορετικές γενιές. Στα 32 της μόλις χρόνια, η Weiss είναι τόσο νέα που θα μπορούσε να είναι κόρη της Merkin ή εγγονή της Greer.

Το φαινόμενο #MeToo και η αντίδραση σε αυτό κατέστησαν σαφές ότι πράγματι υπήρχε ένας διχασμός μεταξύ των φεμινιστριών. Στην ανάλυσή του όμως δεν αντιμετωπίστηκε ως τίποτα παραπάνω από ένα μαλλιοτράβηγμα ή έναν έντονο καυγά μεταξύ εξαντλημένων μανάδων και κορών στην εφηβεία. Υπονοήθηκε ότι το φεμινιστικό αυτό ντιμπέιτ που εκτυλίχθηκε γύρω από το #MeToo αποτελεί ένα συνηθισμένο εσωτερικό δράμα, τίποτα που να μην έχουμε ξαναδεί.

Πράγμα λανθασμένο. Μια πιο προσεκτική ματιά στα επιχειρήματα που προβάλλουν αυτά τα δύο στρατόπεδα, φανερώνει μια βαθύτερη, πιο σοβαρή πνευματική ρήξη. Αυτό που πραγματικά συμβαίνει, είναι ότι φεμινισμός περικλείει πλέον δύο ξεχωριστές αντιλήψεις σχετικά με τον σεξισμό, και δύο ριζικά διαφορετικές, συχνά ασυμβίβαστες ιδέες για το πώς πρέπει να επιλυθεί το πρόβλημα αυτό. Η μια προσέγγιση είναι ατομικιστική, σκληρή, βασισμένη στα ιδεώδη του πραγματισμού, του ρεαλισμού και της αυτάρκειας. Η άλλη είναι διασταλτική, απευθύνεται στην κοινότητα, είναι ιδεαλιστική και βασίζεται στα ιδεώδη αμοιβαίου ενδιαφέροντος και αλληλεγγύης. Το #MeToo έχει εκθέσει ξεκάθαρα την σύγκρουση μεταξύ αυτών των δύο διαφορετικών ειδών φεμινισμού. Η κρίση όμως είναι αποτέλεσμα μεταβολών στην φεμινιστική σκέψη που σχηματίζονταν εδώ και δεκαετίες.

Οι φεμινίστριες που τάσσονται κατά του #MeToo, ισχυρίζονται κυρίως ότι το κίνημα δεν αντιμετωπίζει τις γυναίκες ως άτομα με ηθική σκέψη που έχουν την ικανότητα να πουν όχι, να ευχαριστηθούν και να διεκδικήσουν το σεξ και να πράξουν λάθη. Από αυτή την άποψη, οι γυναίκες που κοινοποιούν την εμπειρία παρενόχλησης ή κακοποίησής τους θα έπρεπε συχνά να αναλαμβάνουν μεγαλύτερη ευθύνη για τα περιστατικά αυτά απ' ότι τους αποδίδει το #MeToo. Ο συλλογισμός αυτός εντάσσεται σε μια μακρά ηθική παράδοση- εξαιρετικά συμβατή με τον καπιταλισμό- κατά την οποία η προσωπική ευθύνη, η ανεξαρτησία και η προθυμία για αντίσταση στις κακουχίες θεωρούνται ιδιαίτερα πολύτιμες αρετές. Μια ηθική παράδοση που σε καλεί να στηρίζεις στις δυνάμεις σου για να ανταπεξέλθεις- να περάσεις από την ένδεια στην ευημερία ή κατά την λογική των φεμινιστριών που τάσσονται κατά του #MeToo,

από την «γυναικεία» θυματοποίηση στην «αντρική» δύναμη. Πιστεύουν ότι η διάδοση της σεξουαλικής παρενόχλησης υποδηλώνει ότι αυτή είναι αναπόφευκτη και ότι η καλύτερη απάντηση είναι η αποφασιστικότητα και όχι ο θυμός. Υποστηρίζουν έναν φεμινισμό που θεωρεί δεδομένο ότι κάθε γυναίκα έχει την δυνατότητα να κάνει ορισμένες επιλογές έτσι ώστε να μειώσει τις αρνητικές επιπτώσεις του σεξισμού και να υπομείνει οποιαδήποτε σεξιστική δυσάρεστη κατάσταση δεν μπορεί να αποφύγει - αν φυσικά έχει τα κότσια για να το χειριστεί.

Στην άλλη πλευρά, υπάρχει το κίνημα #MeToo. Θα φαινόταν μάλλον παράξενο να ισχυριστούμε ότι το #MeToo αποτελεί μια μεμονωμένη ιδεολογία αυτή καθαυτή - ότι αυτό το πολιτιστικό φαινόμενο, το οποίο έχει εκθέσει ένα τόσο ευρύ φάσμα ανάρμοστης συμπεριφοράς σε τόσες πολλές βιομηχανίες και κλάδους, θα μπορούσε ποτέ να είναι τόσο συνεκτικό ώστε να επιτελεί τους δικούς του οργανωτικούς σκοπούς. Ωστόσο, το #MeToo, ως κοινωνικό κίνημα αλλά και ως προσωπική δράση, δεν συμβαδίζει με τους περισσότερους mainstream φεμινισμούς που έχουν προηγηθεί. Λέγοντας #MeToo («κι εγώ»), μια γυναίκα γίνεται αυτόματα μέλος ενός μεγαλύτερου συνόλου και επιλέγει να ενωθεί με άλλες που έχουν παρενοχληθεί, κακοποιηθεί ή βιαστεί. Η αλληλεγγύη αυτή είναι κάτι ισχυρό. Φαίνεται ακόμα παράξενο να βλέπεις μια τόσο μεγάλη ομάδα γυναικών να αντιλαμβάνονται ότι η δυστυχία τους δεν είναι προσωπική αλλά κάτι που αντιμετωπίζουν όλες οι γυναίκες, και ισχυριζόμενες ότι τις έχουν βλάψει οι ίδιες δυνάμεις σεξισμού να απαιτούν ενωμένες την κατάλυση των δυνάμεων αυτών.

Κάτω από το πρίσμα αυτό, η ποικιλομορφία και το εύρος του κινήματος δεν αποτελεί αδυναμία, αλλά δύναμη. Άλλωστε, εφόσον τόσες πολλές γυναίκες, με τόσο διαφορετικές ζωές, έχουν βιώσει την ίδια σεξιστική συμπεριφορά από άντρες, γίνεται πιο εύκολα αντιληπτό ότι το πρόβλημα δεν είναι περιστασιακό αλλά αντίθετα αφορά ευρύτερα πολιτιστικά πλαίσια. Η πανταχού παρούσα σεξουαλική παρενόχληση καθιστά φανερό ότι μια γυναίκα δεν μπορεί απλά να την αποφύγει κάνοντας τις σωστές επιλογές ή προφυλάσσοντας τον εαυτό της με αποφασιστικότητα· η απαίτηση να το κάνει αυτό αρχίζει να φαίνεται παράλογη.

Ας ονομάσουμε λοιπόν τη σύγκρουση αυτή, μια σύγκρουση ανάμεσα σε «ατοκικμικιστικό» και «κοινωνικό» φεμινισμό. Εν μέρει, ο διχασμός προκύπτει από διαφορετικά οράματα για το ποιος πρέπει να είναι ο χειρισμός του φεμινιστικού έργου

και ποιες τακτικές είναι καλύτερες: μέσω ατομικής ενδυνάμωσης ή μέσω συλλογικής απελευθέρωσης. Υπάρχει όμως ένα μεγαλύτερο ηθικό χάσμα μεταξύ αυτών των δύο αντιλήψεων, καθώς το #MeToo και οι κατακριτές του διαφωνούν και ως προς το ποιος ευθύνεται για την σεξουαλική κακοποίηση: είναι ευθύνη της γυναίκας να καθοδηγεί, να ανέχεται και να ξεπερνά το μισογυνισμό που συναντά ή είναι κοινή ευθύνη όλων μας να εξαλείψουμε τον σεξισμό έτσι ώστε να μην τον συναντήσει εξαρχής και ποτέ;

Η ένταση αυτή ανάμεσα στον ατομικιστικό και κοινωνικό φεμινισμό απασχολούσε το γυναικείο κίνημα ήδη από την αναβίωσή του στα μέσα του 20ου αιώνα. Σύμφωνα με το ατομικιστικό μοντέλο του φεμινισμού, η προσωπική ευθύνη, οι ατομικές ελευθερίες και οι ψυχολογικές προσαρμογές ανοίγουν για μια γυναίκα δρόμους ώστε να ξεφύγουν από τα βάσανα που επιβάλλει η πατριαρχία και να επιτύχουν την ισότητα με τους άνδρες. Πολλές από τις διασημότερες δυτικές φεμινίστριες δρούσαν σύμφωνα με αυτήν την παράδοση. Για παράδειγμα, η Betty Friedan, συγγραφέας του φεμινιστικού κειμένου της δεκαετίας του 1960 που άσκησε τεράστια επιρροή, «The Feminine Mystique», υποστήριξε ότι οι σεξιστικοί πολιτιστικοί κώδικες εμποδίζουν τις γυναίκες να επιτύχουν προσωπική ευτυχία. Η Friedan, εκπαιδευμένη ψυχολόγος, επικεντρώθηκε στην προσωπική ζωή λευκών, Αμερικανών γυναικών της μεσαίας τάξης στα μέσα του αιώνα. Πιο πρόσφατα, ο ατομικιστικός φεμινισμός βρήκε έναν υποστηρικτή υψηλού κύρους όταν η Sheryl Sandberg, γενική διευθύντρια του Facebook, δημοσίευσε το μανιφέστο/απομνημονεύματά της «Lean In» το 2013. Η Sandberg εκφράζει την λύπη της για την έλλειψη γυναικών σε ηγετικές θέσεις και το βιβλίο της αποτελεί ένα εγχειρίδιο για τις γυναίκες με υψηλές εταιρικές φιλοδοξίες.

Ο κοινωνικός φεμινισμός έχει μια σχεδόν εξίσου μακρά, αν και λιγότερο γνωστή, ιστορία. Λίγο αφού το βιβλίο της Friedan έγινε bestseller, Ιταλίδες φεμινίστριες όπως η Leopoldina Fortunati και η Silvia Federici άρχισαν να διατυπώνουν έναν διαφορετικό τρόπο να βλέπουμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες. Ως μαρξίστριες, προσπάθησαν να αναλύσουν το πώς οι άνδρες ως μια τάξη, σχετίζονται με τις γυναίκες ως τάξη. Ενδιαφέρονταν λιγότερο για ιδέες ενδυνάμωσης και αυτοπραγμάτωσης απ' ό,τι για τον καταμερισμό της εργασίας, τις συνθήκες διαβίωσης και το χρήμα. Ισχυρίστηκαν ότι η λεγόμενη «γυναικεία εργασία» -οτιδήποτε αφορά αυτή, από σφουγγάρισμα του πατώματος μέχρι την περιποίηση πληγών, τον θηλασμό, το μαγείρεμα, την πορνεία, το πλύσιμο και την φροντίδα των ηλικιωμένων- δεν θα έπρεπε να εκλαμβάνεται μόνο ως δουλειά, αλλά ως κάτι απαραίτητο για το καπιταλιστικό

μισθωτό σύστημα. Εάν οι άντρες δεν είχαν όλα τα παραπάνω τακτοποιημένα στο σπίτι, υποστήριξαν, δεν θα μπορούσαν να επιστρέψουν στην δουλειά και να είναι αποτελεσματικοί παραγωγοί. Η αντρική εργασία στο εργοστάσιο βασιζόταν στη γυναικεία εργασία στο σπίτι.

Όταν η καμπάνια της Federici «Μισθός για την Οικιακή Εργασία» (Campaign for Wages for Housework) ξεκίνησε το 1972, προκάλεσε ένα έντονο δημόσιο ντιμπέιτ-αρχικά στην Ιταλία κι έπειτα στις ΗΠΑ αφότου η Federici μετακόμισε στη Νέα Υόρκη και άνοιξε ένα γραφείο για την καμπάνια στο Μπρούκλιν. Η πολιτική τάση της εποχής βρήκε γελοία την ιδέα της Federici. Μπορούσε στ' αλήθεια να εννοεί ότι μια γυναίκα θα έπρεπε να πληρώνεται για να τρίβει τα δάπεδα στο σπίτι του συζύγου της; Το κίνημα όμως στηρίχθηκε στην αντίληψη ότι ένας μισθός ήταν απαραίτητος για να θεωρηθεί η εργασία ως εργασία, και για να θεωρηθούν οι άνθρωποι που την έκαναν άξιοι σεβασμού και προστασίας. Η απαίτηση του «Μισθού για την Οικιακή Εργασία», η οποία είναι περισσότερο ρητορική παρά μια άμεση πολιτική συνταγή, βασιζόταν στην αντίληψη των γυναικών ως μια «τάξη», όπως νοείται και μια τάξη εργαζομένων- μια ομάδα ανθρώπων με κάτι κοινό, που θα μπορούσαν να οργανωθούν για την προάσπιση των κοινών τους συμφερόντων.

Το κίνημα του Μισθού για την Οικιακή Εργασία απέτυχε, αλλά η επιρροή του παρέμεινε ζωντανή σε καμπάνιες για τη φυλετική δικαιοσύνη, τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων, τα δικαιώματα στέγασης και τα δικαιώματα των εργαζομένων του σεξ. Πίσω από το κίνημα αυτό, βρισκόταν η ιδέα ότι η καταπίεση των γυναικών ήταν εκτεταμένη, ότι είχε κοινά χαρακτηριστικά ακόμη και για γυναίκες με πολύ διαφορετικές ζωές, κι ότι ήταν κάτι παραπάνω από προσωπική εμπειρία- ήταν ένα πολιτικό φαινόμενο. Αλλά καθώς ο σεξισμός επιδρά στις ζωές τόσο πολλών ανθρώπων, αυτό σήμαινε ότι υπήρχε μια κοινότητα γυναικών που μπορούσαν να βοηθήσουν η μια την άλλη να ξανασταθεί στα πόδια της. Αυτές που βίωσαν την καταπίεση λόγω φύλου μπορούν να ενώσουν τις δυνάμεις τους για να την σταματήσουν.

Παρόμοιοι είναι και οι ισχυρισμοί του #MeToo ότι η σεξουαλική παρενόχληση και κακοποίηση είναι συστηματική, κι ότι οι γυναίκες μπορούν να ενωθούν και να απαιτήσουν να σταματήσει. Ενώ οι φεμινίστριες του ατομικιστικού ρεύματος όπως η Friedan και η Sandberg εξέτασαν το πρόβλημα του σεξισμού εστιάζοντας στις ψυχές και συμπεριφορές των γυναικών, η καμπάνια της Federici εξέτασε γενικότερα το πώς

οι γυναίκες καταπιέζονταν από τις οικονομικές δυνάμεις του καπιταλισμού. Το #MeToo επιλέγει μια λιγότερη ιδεολογική, περισσότερο ad hoc προσέγγιση για την ανάλυση της πατριαρχίας. Η δράση του όμως προκύπτει από την υπόθεση ότι ο μισογυνισμός είναι δομικός κι ότι οι γυναίκες έχουν κοινό συμφέρον να τον πολεμήσουν.

Αυτό δεν σημαίνει ότι το #MeToo αντιμετωπίζει τις εμπειρίες όλων των γυναικών σαν μια κοινή εμπειρία. Το κίνημα έχει συμπεριλάβει ιστορίες γυναικών διαφορετικών φυλών, προσανατολισμών και θρησκείων. Έφερε στο φως μαρτυρίες γυναικών που είναι πλούσιες και φτωχές, υγιείς και χρόνια ασθενείς, cis και trans, διάσημες και ανώνυμες. Αυτή η ποικιλία βοήθησε να γίνει ολόένα και πιο αντιληπτό ότι ο μισογυνισμός παίρνει διαφορετικές μορφές κι ότι δεν έχουν όλες οι γυναίκες τα κατάλληλα εργαλεία για να τον μετριάσουν.

Στην αρτιότερη έκφρασή του, ο κοινωνικός φεμινισμός του #MeToo έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από μαύρες Αμερικανίδες ακαδημαϊκούς και φεμινίστριες όπως η Kimberlé Crenshaw, το έργο της οποίας έχει σαν στόχο την αντιμετώπιση της κοινής ρίζας του ρατσισμού και του σεξισμού στις ζωές των μαύρων γυναικών και προσπαθεί να αναλύσει το γεγονός ότι, σε άτομα που έχουν βιώσει τόσο τον ρατσισμό όσο και τον σεξισμό, τα φαινόμενα αυτά δεν φαίνονται καθόλου διαφορετικά. Το 1989 στο νομικό της άρθρο «Demarginalizing the Intersection of Race and Sex», η Crenshaw επικαλέστηκε έναν καινούριο τρόπο για την κατανόηση της καταπίεσης και αναφέρθηκε σε αυτόν ως «διαθεματικότητα» (intersectionality). Με απλά λόγια, αυτό σημαίνει ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν, το ότι η καταπίεση φαντάζει διαφορετική για διαφορετικούς ανθρώπους, και ότι το κάθε άτομο μπορεί να βιώνει την καταπίεση σε παραπάνω από έναν τομέα ταυτόχρονα. Στην πράξη, η προσέγγιση της Crenshaw υποδηλώνει ότι ένα αποτελεσματικό κίνημα εναντίον της πατριαρχικής καταπίεσης οφείλει να αντιμετωπίσει κι άλλες συστημικές ανισότητες - ανισότητες που προσδίδουν περαιτέρω ισχύ και οδύνη στις εμπειρίες σεξισμού πολλών γυναικών.

Λόγω της διαθεματικότητας, το #MeToo εμπερικλείει μια πιο ευρεία αντίληψη της σεξουαλικής παρενόχλησης και κακοποίησης. Η πράξη του να λες «me too» («κι εγώ») υποδηλώνει μια αλληλεγγύη μεταξύ όλων των γυναικών που είχαν τέτοιες εμπειρίες, αλλά η μορφή που έχει πάρει το κίνημα του επέτρεψε επίσης να αποτελέσει μια συγκεκριμένη, προσωπική δήλωση και επέτρεψε να ακουστούν μαρτυρίες από

γυναίκες με διαφορετικές ιστορίες και υπό διαφορετικές συνθήκες. Για κάθε αντι-#MeToo φεμινίστρια που ρωτάει περιφρονητικά «Γιατί απλώς δεν έφυγες;», έχουν υπάρξει δεκάδες γυναίκες που εξηγούν εκείνες τις συνθήκες στις ζωές τους που ουσιαστικά κλειδαμπάρωσαν την πόρτα. Πολλές φορές, αυτές οι ιστορίες έχουν καταστήσει απελπιστικά σαφές ότι δεν έχουν όλοι την δυνατότητα να ρισκάρουν τη δουλειά τους λέγοντας ένα σκληρό, αποφασιστικό όχι σε ένα επίμονο αφεντικό ή συνάδελφο· ότι δεν έχουν όλοι το περιθώριο να καλέσουν επειγόντως ταξί· ότι δεν διαθέτουν όλοι τα προνόμια που τους επιτρέπουν να φέρονται με τον τρόπο, τον οποίο προτείνουν τόσο συχνά οι ατομικιστικές φεμινίστριες.

Ο μεγάλος αριθμός μαρτυριών που προέκυψαν από το #MeToo, δικαίωσε τις θεωρίες που προσδιορίζουν τον σεξισμό ως μια καθολική, αλλά όχι ομοιόμορφη, δύναμη-δηλαδή, ως κάτι που κάθε γυναίκα θα βιώσει, αλλά που κάθε γυναίκα θα βιώσει με διαφορετικούς τρόπους. Λόγω όμως της αλληλεγγύης του και της δημόσιας δράσης των γυναικών που ενώνονται και απαιτούν το τέλος της παρενόχλησης και της κακοποίησης, το κίνημα συνεχίζει επίσης την παράδοση της ταξικής συνειδητοποίησης των γυναικών, της ενότητας και της ανάγκης για αντιπαράθεση με τη συστημική αδικία. Είναι το «too» του #MeToo: η κατανόηση ότι η ουσιαστική απελευθέρωση από τον μισογυνισμό μπορεί να επιτευχθεί μόνο συλλογικά. Με αλλαγές σε δομικό, πολιτιστικό και θεσμικό επίπεδο. Ο κοινωνικός φεμινισμός δεν επιδιώκει να δώσει την δυνατότητα σε λίγες γυναίκες να αποκτήσουν θέσεις εξουσίας σε πατριαρχικά συστήματα. Δεν έχει να κάνει με το να έχουν οι γυναίκες μια «θέση στο τραπέζι». Επιδιώκει την διάλυση του τραπεζιού, έτσι ώστε να φτιάξουμε ένα νέο όλοι μαζί απ' την αρχή.

Αυτό δεν είναι μια απλή πρόταση. Ως προσέγγιση, ο κοινωνικός φεμινισμός έχει πραγματικές αδυναμίες, αν και οι σημαντικότερες αδυναμίες του δεν είναι εκείνες που επιλέγουν να αναφέρουν οι εξέχοντες κατακριτές του #MeToo. Η πραγματική αδυναμία του κοινωνικού φεμινισμού δεν είναι ότι ενθαρρύνει τις γυναίκες να είναι υπερβολικά ευαίσθητες αναφορικά με την δυσφορία τους, αλλά ότι παρουσιάζει εκτεταμένο εύρος. Η έκκληση να ενωθούν οι γυναίκες παραβλέπει ενδεχομένως την πίκρα και τις συγκρούσεις που μπορεί να υπάρχουν μεταξύ των ίδιων των γυναικών.

Σε τελική ανάλυση, σε ποιες αναφερόμαστε όταν μιλάμε για «γυναίκες»; Ποιες εμπειρίες ή συνθήκες, ακριβώς, θεωρούμε κοινές για όλες τις γυναίκες; Είναι

περίπλοκο να κάνουμε μια γενίκευση για τόσους ανθρώπους συγχρόνως. Γενικεύοντας, εφόσον υπάρχουν ζητήματα αδικίας, ανισότητας και προνομίων, είναι πιθανόν να αγνοήσουμε βασικές διαφορές. Οι γυναίκες είναι ένα ολόκληρο σύνολο και συναντούν διαφορετικές καταπιέσεις που δεν είναι αποκλειστικά απόρροια της πατριαρχίας: ρατσισμός, ταξική ανισότητα, ικανότητα και σεξουαλικότητα. _ Αρκετές φορές, αυτές οι καταπιέσεις προκαλούνται από άλλες γυναίκες. Υπάρχουν τεράστια χάσματα που διαχωρίζουν μία γυναίκα από μια άλλη: ρατσισμός και χρήμα, αποικιοκρατία, μισαλλοδοξία, πικρία, άμυνα, άγνοια και πόνος. Μπορεί να είναι δύσκολο να τα παραβλέψουμε.

Ωστόσο, το #MeToo κατέστησε σαφές ότι η αλληλεγγύη μεταξύ των γυναικών είναι πιθανή. Ο τωρινός ορισμός της «γυναίκας», όπως τον διαμόρφωσε το #MeToo, μπορεί να εξηγηθεί απλά: όλες όσες έχουν βιώσει το μισογυνισμό. Είναι μια θλιβερή μορφή αλληλεγγύης, αυτή η συνειδητοποίηση της κοινής δυστυχίας. Αλλά το #MeToo έχει μεταμορφώσει αυτή την θλιβερή συνειδητοποίηση σε κάτι πολύ πιο ελπιδοφόρο. Το κίνημα #MeToo, εκτός από το να ωθήσει πολλές γυναίκες να επικεντρωθούν στην μισογυνική συμπεριφορά με μια ενοποιητική θλίψη και θυμό, οδήγησε επίσης πολλές από αυτές να αναλογιστούν την κοινή μας δύναμη και το κοινό όραμα για έναν διαφορετικό κόσμο. Όσο περισσότερο απαιτούν οι κοινωνικές φεμινίστριες του #MeToo αλλαγές που θα καθιστούσαν την παρενόχληση, την κακοποίηση και άλλες μορφές μισογυνισμού σπάνιες, η πράξη τους αυτή της συλλογικής σκέψης και μόνο κάνει έναν τέτοιο κόσμο να φαντάζει όλο και πιο πιθανός: όσο περισσότερο γινόμαστε ένα για αυτές τις αλλαγές, τόσο πιο εύκολο γίνεται να φανταστούμε έναν κόσμο όπου ο σεβασμός είναι δεδομένος, η βαναυσότητα σπάνια, όπου όλοι μας σκεφτόμαστε με μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και σοφία σχετικά με τις ζωές των άλλων κι όπου το να είσαι γυναίκα δεν θα σε καταδικάζει σε δυστυχία ή περιορισμό.

Ξανά, αυτό αποτελεί ένα παλιό ντιμπέιτ: εάν θα έπρεπε ο σκοπός του φεμινισμού να είναι να μεταμορφώσει την κοινωνία ή να εξοπλίζει καλύτερα κάθε γυναίκα ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει μέσα σε αυτήν. Γιατί όμως έχει περιγραφεί αυτή η σύγκρουση ως χάσμα γενεών, όταν είναι σαφές ότι τα δύο οράματα του φεμινισμού έχουν αυτήν τη διαμάχη εδώ και δεκαετίες; Μέρος της απάντησης, φυσικά, αποτελούν οι διακρίσεις λόγω ηλικίας και η έλλειψη περιέργειας- η αντανakλαστική αντίδραση να υποθέτουμε ότι οι μεγάλοι είναι πολύ δειλοί και οι νέοι πολύ απερίσκεπτοι. Υπάρχει η ιδέα, ακόμη, μοναδική στον φεμινισμό συγκριτικά με όλα τα άλλα ρεύματα πολιτικής σκέψης, ότι ο

φεμινισμός είναι ένα κοινωνικό κίνημα που πρέπει να εμφανίζεται σε διακριτικά, συνεκτικά και παροδικά «κύματα».

Ένας άλλος όμως λόγος για τον οποίο το #MeToo εκλαμβάνεται ως χάσμα γενεών, είναι ότι οι ατομικιστικές φεμινίστριες που κατέκριναν το κίνημα παρουσίασαν την δική τους αντίδραση ως κάτι που βασίζεται στην σοφία, τον ρεαλισμό και πάνω απ' όλα, στην ωριμότητα. Για αυτές, όλη αυτή η συζήτηση για ένα νέο, σχεδιασμένο απ' το μηδέν κόσμο, μοιάζει απελπιστικά αφελής. Η Daphne Merkin συνόψισε το πνεύμα της άποψης κατά του #MeToo, στο άρθρο της στο New York Times, όπου έγραψε στις γυναίκες που συμμετείχαν στο κίνημα: "Ωριμάστε, αυτή είναι η πραγματική ζωή".

Αυτή είναι μια συνηθισμένη, αλλά και πάλι περίεργη πεποίθηση: ότι η επιτομή της ωριμότητας και της προσωπικής δύναμης είναι το να παραιτείσαι και να αποδέχεσαι ότι ο κόσμος δεν μπορεί να είναι καλύτερος από ότι είναι, ότι δεν μπορούμε να φερόμαστε καλύτερα μεταξύ μας, κι ότι πρέπει να αντιληφθείς ότι η πεποίθηση ότι οι άντρες πρέπει να έχουν περισσότερα δικαιώματα, η αγένειά τους και η συμπεριφορά θηρευτή είναι κάτι μόνιμο που δεν αλλάζει και πρέπει απλά να το ανεχτείς. Πρόκειται για μια παράξενη αντίληψη της δύναμης, η οποία απορρίπτει ως παιδική αδυναμία οποιαδήποτε απαίτηση για έναν καλύτερο κόσμο, οποιαδήποτε ελπίδα ότι κάποια πράγματα μπορεί κάποτε να είναι διαφορετικά. Κατά έναν τρόπο σκέψης η προσέγγιση αυτή των φεμινιστριών που είναι κατά του #MeToo, φαίνεται ισχυρή και ρεαλιστική. Κατά έναν άλλο, όμως, φαντάζει πολύ θλιβερή.

Στο βιβλίο της «Trauma and Recovery», σχετικά με τη θεραπεία θυμάτων βιασμού και άλλων ψυχιατρικών ασθενών που έχουν υποστεί φρικτή κακοποίηση, η ψυχίατρος του Harvard, Judith Herman γράφει για τον πειρασμό της «ταύτισης» με τον θύτη ενός ασθενούς. «Είναι πολύ δελεαστικό να είσαι με τη μεριά του δράστη», γράφει. «Το μόνο που ζητά ο δράστης από τον θεατή είναι να μην κάνει τίποτα. Επικαλείται την καθολική επιθυμία "Δεν βλέπω, δεν ακούω, δε μιλάω". Το θύμα, αντιθέτως, ζητά από τον θεατή να μοιραστεί το βάρος του πόνου.» Κάτι παρόμοιο μπορεί να συμβαίνει και με την επιθυμία των αντί-#MeToo φεμινιστριών να υποστηρίξουν έναν ατομικιστικό φεμινισμό. Το αίτημά τους να κατανοήσουν περισσότερο τους δράστες μιας σεξουαλικής επίθεσης και να αποθέσουν μεγαλύτερη ευθύνη για τις επιθέσεις αυτές στις επιλογές των γυναικών που την βίωσαν, αποτελεί μέρος μιας προσπάθειας να μην εμπλακούν στην δυστυχία των άλλων, να μη μοιραστούν το βαρίδιο του πόνου. Το

#MeToo και το ξεκαθάρισμα που προκάλεσε μας έφερε αντιμέτωπους με μια συνειδητοποίηση που θα προτιμούσαμε να μην κάνουμε- την συνειδητοποίηση του πόσο συνηθισμένα είναι μερικά φρικτά πράγματα, του πόσο κάποιοι από εμάς έχουμε υποφέρει. Οι αντί-#MeToo φεμινίστριες του κόσμου δεν είναι οι μόνες που μπαίνουν στον πειρασμό να κάνουν τα στραβά μάτια. Τις παροτρύνω να μην το κάνουν.

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

How #MeToo revealed the central rift within feminism today

It's not a generational divide, but rather a split between two competing visions of feminism – social and individualist. By Moira Donegan

When the #MeToo moment began in earnest last October, many women felt optimistic, galvanised; others felt uncomfortable. As stories of abuse and harassment accumulated in the media, men began to experience consequences for their treatment of women. Some lost jobs, others were demoted, many faced public embarrassment. The careers of men such as Hollywood producer and alleged rapist Harvey Weinstein, masturbating comedian Louis CK, and predatory actor Kevin Spacey were declared dead. Others, like the groping chef Mario Batali, took a temporary “step back” from their public lives. A reckoning seemed to be underway, and many women felt that it was long overdue.

In the media and in private life, conversations about consent, hostile environments and power began, and there was a growing acknowledgment that a man's unwanted sexual overtures were a symptom of broader social and political forces. Soon, these discussions were interrupted by hand-wringing and anger from male commentators – everyone from conservative columnist Andrew Sullivan to Donald Trump – who claimed the movement had gone too far before it really began. But unexpected divides emerged between feminists as well.

Some feminists urged caution; others wanted the reckoning to go further. But the most common complaint about #MeToo came from those who felt that the whole movement had very quickly become silly. Self-described feminists such as Daphne Merkin and Bari Weiss in the New York Times, Katie Roiphe in Harper's, Germaine Greer in the Sydney Morning Herald and 100 French women in Le Monde complained that many of the incidents of harassment were too minor to warrant opprobrium. They argued that by grouping together such a wide spectrum of sexual misbehaviour, #MeToo had lost a sense of nuance. They called on women to toughen up. Whatever happened to no-nonsense rejections, they asked. Those who complained about harassment and assault, Merkin wrote, “perceive themselves to be as frail as Victorian housewives”. By this

logic, women could solve the problem of sexual harassment and assault with good humour, patience and a high tolerance for pain.

This disagreement was quickly characterised in the media as generational. Older feminists, we were told – say, anyone over 40 – were sinisterly complicit, laughably outdated, or just too scared of overstepping. Younger women, depending on who you asked, were either righteously passionate, naively idealistic, or out for blood.

In part, this notion of a generational divide came from the feminist opponents and supporters of #MeToo themselves. In Harper's, Roiphe derided the #MeToo movement as "Twitter feminism", giving the impression that only narcissistic, social media-obsessed millennials want a reckoning over sexual assault. In her article criticising the direction #MeToo was taking, Bari Weiss emphasised the youth and naivety of an anonymous woman who made allegations against the comedian Aziz Ansari. Meanwhile, the feminist website Jezebel, whose readers and writers skew young, ran an article headlined "The Backlash to #MeToo is Second-Wave Feminism", gesturing vaguely at a misguided crop of older feminist thinkers but not engaging much with those thinkers' actual achievements and failures. Each side used age stereotypes, with varying degrees of cynicism – older women were crotchety or out of touch, younger women were egoists or spoiled children. None of this commentary seemed interested in the fact that the women coming forward with stories of sexual abuse were both young and old. #MeToo's feminist detractors also come from different generations. At only 32, Weiss is young enough to be Merkin's daughter, or Greer's granddaughter.

The #MeToo moment and its backlash made it clear that there really was a divide among feminists, but analysis of that divide cast it as a mere catfight, or a screaming match between weary mothers and teenage daughters. The implication was that the feminist debate unfolding around #MeToo is a kind of routine domestic drama, something we've seen before.

This is a mistake. A closer look at the arguments being made by these two camps reveals a deeper, more serious intellectual rift. What's really at play is that feminism has come to contain two distinct understandings of sexism, and two wildly different, often incompatible ideas of how that problem should be solved. One approach is individualist, hard-headed, grounded in ideals of pragmatism, realism and self-sufficiency. The other is expansive, communal, idealistic and premised on the ideals of

mutual interest and solidarity. The clash between these two kinds of feminism has been starkly exposed by #MeToo, but the crisis is the result of shifts in feminist thought that have been decades in the making.

The central claim of the anti-#MeToo feminists is that the movement does not treat individual women as moral agents with the capacity to say no, to enjoy and pursue sex, and to do wrong. From this perspective, women who come forward about their experiences of harassment or assault should often be given more responsibility for those experiences than the rhetoric of #MeToo assigns them. This thinking partakes in a long moral tradition – one that’s highly compatible with capitalism – in which personal responsibility, independence, and willingness to withstand hardship are revered as particularly valuable virtues. It’s an ethos of pulling yourself up by your own bootstraps – from poverty into prosperity, or, in the anti-#MeToo feminists’ logic, from “feminine” victimhood into “masculine” strength. They believe that the pervasiveness of sexual harassment suggests that it is inevitable, and that the best response is not anger, but resolve. Theirs is a feminism that posits that individual women have the power to make choices to diminish the negative impact of sexism, and to endure any sexist unpleasantness that can’t be avoided – if only they have the grit to handle it.

On the other hand, there is the #MeToo movement. It might seem strange to assert that #MeToo can be spoken of as a single ideology at all – that this cultural moment, which has exposed such a broad array of bad behaviour across so many industries and disciplines, could ever be coherent enough to have an agenda. But #MeToo, as a social movement and as a personal gesture, makes certain assumptions that aren’t compatible with the intellectual habits of most mainstream feminisms that have preceded it. By saying “me too”, an individual woman makes herself a part of a broader group, and chooses to stand with others who have been harassed, assaulted or raped. This solidarity is powerful. It is still rare to see such a large group of women identifying their suffering as women’s suffering, claiming that they have all been harmed by the same forces of sexism, and together demanding that those forces be defeated.

In this light, the diversity and breadth of the #MeToo movement is not a weakness, but a strength. After all, if so many women, with so many different kinds of lives, have experienced the same sexist behaviour from men, then it becomes easier to believe that the problem goes beyond individuals and instead relates to wider cultural forces. The

ubiquity of sexual harassment means that an individual can't simply avoid it by making the right choices, or by steeling herself with forceful determination; the demand that she do so begins to look absurd.

Call it, then, a conflict between "individualist" and "social" feminisms. In part, the rift is between visions of how to undertake the feminist project, of which tactics are best: whether through individual empowerment, or through collective liberation. But there is a greater moral divide between these two strands of thought, because #MeToo and its critics also disagree over where to locate responsibility for sexual abuse: whether it is a woman's responsibility to navigate, withstand and overcome the misogyny that she encounters, or whether it is the shared responsibility of all of us to eliminate sexism, so that she never encounters it in the first place.

This tension, between individualist and social feminisms, has dogged the women's movement since its revival in the mid-20th century. According to the individualist model of feminism, personal responsibility, individual freedoms and psychological adjustments offer a woman meaningful routes out of the suffering imposed by patriarchy, and into equality with men. Many of the most famous western feminists have been working in this tradition. For instance, Betty Friedan, author of the hugely influential 1960s feminist text The Feminine Mystique, argued that sexist cultural codes prevent women from achieving personal happiness. Friedan, a psychologist by training, focused on the inner lives of white, American, middle-class women at midcentury. More recently, individualist feminism found a high-profile advocate when Sheryl Sandberg, the chief operating officer of Facebook, published her memoir-cum-manifesto *Lean In* in 2013. Sandberg laments the lack of women in leadership positions, and her book is a how-to manual for women with lofty corporate ambitions.

Social feminism has a similarly long, if less well-known, history. Soon after Friedan's book became a bestseller, Italian feminists such as Leopoldina Fortunati and Silvia Federici began to formulate a different way of looking at the problems that women faced. As Marxists, they sought to analyse how men as a class related to women as a class. They were less interested in ideas of empowerment and self-actualisation than they were in divisions of labour, living conditions and cold, hard cash. They argued that so-called "women's work" – everything from mopping floors to dressing wounds to breastfeeding, cooking, prostitution, laundry and tending to the elderly – should not

only be seen as work, but as essential to the capitalist wage-labour system. If men did not have these functions performed for them at home, these women argued, they would not be able to return to work and produce effectively. Male work in the factory relied upon female work in the home.

When Federici's Wages for Housework campaign launched in 1972, it attracted fierce public debate – first in Italy, and then in the US after Federici moved to New York and opened a Wages for Housework office in Brooklyn. The political mainstream found Federici's idea ridiculous. Could she really mean that a woman should be paid for scrubbing the floors in her husband's house? But the movement relied on the understanding that a wage was necessary for work to be seen as work, and for the people who did it to be seen as worthy of dignity and protection. More a rhetorical device than an immediate policy prescription, the demand "wages for housework" relied on a conception of women as a "class" in the same sense as a class of workers – a group of people with something in common who could organise on behalf of their shared interests.

The Wages for Housework movement fizzled out, but its influence has lived on in campaigns for racial justice, gay rights, housing rights and sex workers' rights. Behind Wages for Housework lay the idea that women's oppression was widespread, that it had common features even for women who lived very different lives, and that it was more than just a personal experience – it was a political phenomenon. But because sexism beats so many people down, that also meant that there was a community of women who could pull each other up. Those who experience gendered oppression can band together to end it.

Something similar is at stake in #MeToo's assertions that sexual harassment and assault are systemic, and that women can unite to demand an end to them. While individualist feminists such as Friedan and Sandberg have examined the problem of sexism by zooming in, to consider women's psyches and attitudes, Wages for Housework zoomed out, to examine how women were oppressed by the economic forces of capitalism. #MeToo has a less ideological, more ad hoc approach to its analysis of patriarchy. But its gesture proceeds from the assumption that misogyny is structural, and that women have a shared interest in fighting it.

This does not mean that #MeToo treats all women's experiences as the same. The movement has included stories from women of different races, orientations and religions. It has brought testimony from women who are rich and poor, healthy and chronically ill, cis and trans, famous and anonymous. This variety has led to an increasing acknowledgment that misogyny takes different forms, and that not all women have access to the same tools used to mitigate it.

At its best, #MeToo's social feminism has been heavily influenced by black American feminist scholars such as Kimberlé Crenshaw, whose work aims to confront the combined nature of racism and sexism in the lives of black women, and to analyse how, for the people who experience both racism and sexism, the phenomena don't feel distinct at all. In her 1989 legal article *Demarginalizing the Intersection of Race and Sex*, Crenshaw called for a new way of understanding oppression that she referred to as "intersectionality". Put very simply, this meant taking into account the ways that oppression looks different for different people, and how individuals experience oppression along more than one axis at once. In practice, Crenshaw's approach suggests that an effective movement against patriarchal oppression must also confront other systemic inequalities – ones that lend power and viciousness to many women's experiences of sexism.

Intersectionality has given #MeToo a more expansive understanding of sexual harassment and assault. The gesture of saying "me too" implies solidarity with all women who have had these experiences, but the form the movement has taken has also allowed for it to be a specific, personal declaration, and for those testimonies to come from women with different stories and in different circumstances. For every anti-#MeToo feminist who scornfully asks, "Why didn't you just leave?", there have been dozens of women explaining the circumstances of their lives that effectively barred the door. Often, these stories have made it heartbreakingly clear that not everyone can risk their job by giving a firm, uncompromising "no" to a handsy boss or coworker; that not everyone can afford to call an emergency cab; that not everyone has the privileges that make it easy to act in the ways that the individualist feminists so often prescribe.

#MeToo's sheer number of testimonies has vindicated theories of sexism as a universal, but not uniform, force – that is, as something that every woman will experience, but that every woman will experience in different ways. But in its solidarity, its public gesture

of women coming together to demand an end to harassment and assault, the movement also continues the tradition of women's class consciousness, unity and need for confrontation with systemic injustice. Call it the "too" of #MeToo: the understanding that meaningful liberation from misogyny will only be achieved collectively, with changes at the structural, cultural and institutional levels. Social feminism does not aspire to enable a few women to gain positions of power in patriarchal systems. It's not about giving women "a seat at the table". It's about taking the table apart, so that we can build a new one together.

This is not a simple proposition. As an approach, social feminism has real flaws, though its most significant weaknesses are not the ones that #MeToo's prominent critics choose to address. The real weakness of social feminism is not that it encourages women to be oversensitive about discomforts, but that it is so broad. The call for women to unite can overlook the kinds of pain and conflict that can exist between them.

After all, who do we mean when we talk about "women"? What experiences or conditions, exactly, do we identify as common to all women? It is difficult to generalise about so many people at once, and questions of injustice, inequality and privilege mean that doing so puts us at the risk of ignoring vital differences. Women are a varied bunch, and they encounter intersecting oppressions that are not of patriarchy's exclusive making: racism, classism, ability and sexuality. Often, these oppressions are enforced by other women. There are vast gulfs that separate women from one another: gulfs of racism and money, of colonialism, bigotry, history, resentment, defensiveness, ignorance and hurt. It can be very hard to see each other across them.

#MeToo, however, has made it clear that solidarity among women is possible. The working definition of "women", as #MeToo has constructed it, can be understood simply: as everyone who has experienced misogyny. It's a bleak kind of solidarity, this acknowledgment of shared suffering. But #MeToo has transformed that mournful acknowledgment into something much more hopeful. If the #MeToo movement has prompted many women to focus on misogynist behaviour with a unifying grief and anger, it has also led many of them to contemplate our shared power and common vision for a different world. When the social feminists of #MeToo call for changes that would make harassment, assault and other forms of misogyny rare, their very act of collective imagining makes such a world more possible: the more we stand together in this

demand, the easier it becomes to imagine a world where respect is common, where cruelty is rare, where all of us think with more empathy and intelligence about the lives of others, and where being women will not doom us to suffering or limitation.

Again, this is an old debate: whether feminism's aim should be to transform society, or to better equip individual women to navigate within it. But why, then, has this clash been framed as generational, when it is clear that the two visions of feminism have been doing battle for decades? Part of it, of course, is ageism and incuriosity – the reflexive tendency to presume that the old are too timid and the young are too reckless. And there is the idea, unique to feminism among all other strands of political thought, that feminism is a social movement that must occur in discrete, coherent and temporal “waves”.

But another reason why #MeToo has been framed as a generational conflict is because the individualist feminists of the anti-#MeToo backlash have framed their own resistance to the movement as grounded in wisdom, realism and, above all, maturity. To them, all this talk of a reimagined, recreated new world sounds hopelessly naive. Daphne Merkin summed up the tenor of the anti-#MeToo assessment in her article in the New York Times, when she wrote to the women coming forward: “Grow up, this is real life”.

This is a common, but still very strange belief: that the epitome of maturity and personal strength is the resigned acceptance that the world cannot be better than it is, that we cannot be kinder to one another, that male entitlement, crassness and predation are permanent and unchangeable and must be endured. It is a bizarre conception of strength, one that dismisses as childish weakness any demand for a better world, any hope that things might one day be different. There is a way of thinking that makes this approach by the anti-#MeToo feminists seem strong and pragmatic. But there is another way of thinking that makes it seem very sad.

In her book *Trauma and Recovery*, about the treatment of rape victims and other psychiatric patients who have undergone horrible abuse, the Harvard psychiatrist Judith Herman writes of the temptation to sympathise with a patient's abuser. “It is very tempting to take the side of the perpetrator,” she writes. “All the perpetrator asks is that the bystander do nothing. He appeals to the universal desire to see, hear, and speak no evil. The victim, on the contrary, asks the bystander to share the burden of pain.”

Something similar may be at work in the anti-#MeToo feminists' desire to advocate for an individualist feminism. Their call to sympathise more with the perpetrators of sexual assault, and to place greater responsibility for those assaults on the choices of women who experience them, is part of an effort not to feel implicated in the suffering of others, not to share that burden of pain. #MeToo and the reckoning that it has provoked has given us all knowledge we would rather not have – knowledge of just how normal some terrible things are, of just how much some of us have suffered. The anti-#MeToo feminists of the world are not the only ones who feel tempted to look away. I urge them not to.

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

Είναι σημαντικό, αρχικά, να επισημανθεί πως οφείλουμε να μην αντιμετωπίζουμε την γλώσσα ως ένα γλωσσικό κατασκευάσμα, αλλά ως ένα κοινό σύστημα επικοινωνίας που προκύπτει από τις συνήθειες και τα βιώματα. Αυτό το σύνολο των συνηθειών έχει δημιουργηθεί μέσα στην κοινωνία, διαβιβάζεται από την κοινωνία, και αναπτύσσεται και μεταβάλλεται μέσα σε αυτήν. Αυτό υπονοεί πως η γλώσσα είναι ένας παράγοντας που μεταβάλλεται ανάλογα με τις συνιστώσες και τις κοινωνικές επιρροές που δέχεται.

Προκειμένου λοιπόν, να καταστεί εφικτή η πιστή και ορθή απόδοση των μεταφρασμάτων μεταξύ δύο γλωσσών, ήταν αναγκαία η εύρεση νοηματικά, γλωσσικά ή και λεξιλογικά ισοδύναμου ανάμεσα στις δύο εμπλεκόμενες γλώσσες. Η έννοια της ισοδυναμίας αποτελεί μέχρι και σήμερα μια πολύ σημαντική δυσκολία για τους μεταφραστές, καθώς δεν έχουν έως τώρα καταλήξει σε κοινά αποδεκτές απαντήσεις. Η μεταφραστική διαδικασία, σύμφωνα με τον Γραμμενίδη, ταυτίζεται εξ ορισμού με την αναζήτηση ισοδυναμιών μεταξύ της γλώσσας - πηγής και της γλώσσας – στόχου.

Για την επίτευξη μιας πιστής απόδοσης, που να σέβεται το πρωτότυπο κείμενο, χωρίς να αλλοιώνει το νόημά του στην γλώσσα-στόχο, ο μεταφραστής οφείλει να ακολουθήσει μια διαδικασία, ορισμένα πρώτα βήματα που θα τον βοηθήσουν στην κατά τ 'άλλα προσωπική δημιουργία του. Αρχικά πρέπει να προσδιορίσει τις μεταφραστικές μονάδες. Ως μεταφραστική μονάδα ορίζεται «το μικρότερο τμήμα του εκφωνήματος στο εσωτερικό του οποίου η συνοχή των στοιχείων είναι τέτοια που δεν επιτρέπει να μεταφραστεί ξεχωριστά». Έπειτα, εξετάζει το κείμενο στη γλώσσα-πηγή και αποτιμά το περιγραφικό, συναισθηματικό και νοητικό περιεχόμενο των μεταφραστικών μονάδων και επανασυνθέτει εν συνεχεία το μεταγλωσσικό περιεχόμενο του μηνύματος, αποτιμά τα υφολογικά αποτελέσματα και εν τέλει δημιουργεί και επανεξετάζει το κείμενο-στόχος. Σύμφωνα επίσης με την Σελλά, η επιτυχής μεταφορά από την γλώσσα-στόχο στην γλώσσα-πηγή προϋποθέτει μια εξαντλητική ανάλυση του προς μετάφραση κειμένου στη συντακτική, σημασιολογική, υφολογική, πραγματιστική και κειμενολογική διάσταση.

Όσον αφορά τη μετάφραση στα ελληνικά του άρθρου που επέλεξα για την πτυχιακή αυτή εργασία, προσπάθησα να ακολουθήσω τα παραπάνω βήματα για να προσφέρω το καλύτερο δυνατόν αποτέλεσμα. Βεβαίως, τα βήματα αυτά δεν αποτελούν μαγική

συνταγή. Είναι μια προεργασία που γίνεται πλέον, μετά από εξάσκηση και τριβή, με αυτόματο τρόπο. Κάθε κείμενο είναι διαφορετικό και οφείλεις να το εξετάζεις και αντιμετωπίζεις διαφορετικά. Η μετάφραση είναι μια δημιουργία και δεν υπάρχουν ακριβείς οδηγίες. Κάθε επιλογή είναι προσωπική επιλογή που αποσκοπεί στην καλύτερη μεταφορά του κειμένου. Απαιτεί πρωτοβουλία και ταλέντο. Ωστόσο, υπάρχουν κάποιες μεταφραστικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται στις οποίες θα αναφερθώ παρακάτω.

Το πρωτότυπο κείμενο που μετέφρασα για την παρούσα εργασία, είναι ένα άρθρο. Αφορά ένα θέμα της επικαιρότητας και κάνει αναφορά σε κάποια γεγονότα, ιστορικά ή και επίκαιρα, τα οποία, έπρεπε να ψάξω και κατανοήσω προτού προβώ στη μετάφραση ώστε να μην προκύψει νοηματικό κενό. Ως άρθρο, έχει συγκεκριμένα δομικά και υφολογικά χαρακτηριστικά που πρέπει να μείνουν αναλλοίωτα πχ τίτλος, υπότιτλος, προσωπικό/οικείο ύφος. Μετέφρασα τον τίτλο και τον υπότιτλο χωρίς να κάνω χρήση πολλών και αχρείαστων ρημάτων, όπως είθισται στα άρθρα, ως εξής: «Πώς το φαινόμενο #MeToo αποκάλυψε τον σημαντικό διχασμό στον φεμινισμό του σήμερα» και «Δεν πρόκειται για ένα χάσμα των γενεών, αλλά αφορά μια διάσπαση ανάμεσα σε δύο αντικρουόμενα οράματα φεμινισμού - του κοινωνικού και του ατομικιστικού.» Καθ' όλη την διάρκεια της μετάφρασης επίσης προσπάθησα να διατηρήσω το ίδιο προσωπικό και λίγο κατηγορηματικό ύφος της συγγραφέως.

Το κύριο δίλημμα που μου δημιουργήθηκε κατά τη μεταφραστική διαδικασία ήταν πώς να συμπεριφερθώ όσον αφορά τους όρους που δε μεταφράζονται ή που συνηθίζονται να λέγονται στα αγγλικά, συνήθως παγκόσμια αποδεκτούς όρους (πχ #MeToo, mainstream, twitter, ad hoc, cis, trans, bestseller κτλ) και τα πολλά κύρια ονόματα (Moria Donegan, Louis CK, Mario Batali, Daphne Merkin, Hollywood, New York, Brooklyn, Harvard, The New York Times κτλ). Αποφάσισα να διατηρήσω τους όρους στην αγγλική τους μορφή και χωρίς επεξήγηση, καθώς θεώρησα πως το κοινό στο οποίο απευθύνεται είναι εξοικειωμένο με την χρήση και την σημασία τους. Ακόμη, ως προς τον όρο «#MeToo», αυτή είναι η ονομασία του παγκόσμιου πλέον φαινομένου-κινήματος και χρησιμοποιείται έτσι παγκοσμίως. Επέλεξα να μεταφέρω τα κύρια ονόματα αυτούσια χωρίς μεταγραφή στο ελληνικό αλφάβητο, καθώς θεώρησα πως δεν ήταν απαραίτητο και πως βοηθάει τον αναγνώστη, ο οποίος σε περίπτωση που θέλει να ερευνήσει περαιτέρω ένα όνομα, δεν χρειάζεται να κάνει καμία άλλη διεργασία. Τα μόνα κύρια ονόματα που μετέφρασα ήταν το «New York» και το

«Brooklyn» σε «Νέα Υόρκη» και «Μπρούκλιν» αντίστοιχα, καθώς είναι ευρέως γνωστές ονομασίες και αναφέρονται κατά αυτόν τον τρόπο στην Ελλάδα. Μετέφερα επίσης, αυτούσιους τους τίτλους άρθρων και βιβλίων, (πχ «Lean in», «The Feminine Mystique») εκτός από τον τίτλο «The Backlash to #MeToo is Second-Wave Feminism» τον οποίο μετέφρασα ως «Η Αντίδραση στο #MeToo είναι Φεμινισμός Δεύτερου Κύματος», καθώς θεώρησα ότι ήταν σημαντικό να γίνει κατανοητό, και τον τίτλο της καμπάνιας της Federici «Wages for Housework» σε «Μισθός για την Οικιακή Εργασία», καθώς έτσι αναφέρεται στα ελληνικά ΜΜΕ.

Η δεύτερη σημαντική δυσκολία που αντιμετώπισα όσο επεξεργαζόμουν το κείμενο προέκυψε από μια συντακτική ιδιαιτερότητα της αγγλικής γλώσσας. Στην αγγλική, δεν προσδιορίζεται με κάποιο τρόπο το γένος πέρα απ' όταν γίνεται χρήση των αντωνυμιών «he», «she», «his», «him», «her». Μέσα στο άρθρο συναντά κανείς πολλές προτάσεις με αόριστες αντωνυμίες που το γένος δεν δηλώνεται παρά μόνο νοηματικά. Κλήθηκα λοιπόν να επιλέξω το γένος που θα χρησιμοποιήσω μετά από νοηματική επεξεργασία, με βάση τα συμφραζόμενα. Στην ελληνική συνηθίζεται το αρσενικό γένος όταν χρησιμοποιούμε αόριστες αντωνυμίες και κάνουμε γενικές αναφορές. Δεν θεώρησα όμως πως η συγγραφέας ήθελε να κάνει αναφορά στις συγκεκριμένες περιπτώσεις σε όλους τους ανθρώπους, αλλά στις γυναίκες. Όλο το κείμενο αφορά τις γυναίκες και πιο συγκεκριμένα τις φεμινίστριες, επομένως το γένος που χρησιμοποιήθηκε είναι θηλυκό. Ορίστε μερικά παραδείγματα: «But the most common complaint about #MeToo came from **those** who felt that the whole movement had very quickly become silly.» με απόδοση « **Οι περισσότερες** που εναντιώθηκαν στο #MeToo όμως, είναι **εκείνες** που θεώρησαν ότι το κίνημα στο σύνολό του είχε γρήγορα χάσει την ουσία του.», «...and chooses to stand with **others** who have been harassed...» με απόδοση «...και επιλέγει να σταθεί μαζί με **άλλες** που έχουν πανενοχληθεί...» και «...as **everyone** who has experienced misogyny...» σε «...**όλες όσες** έχουν βιώσει το μισογυνισμό...».

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

Όπως ανέφερα και παραπάνω, υπάρχουν ορισμένες μεταφραστικές τεχνικές, οι οποίες σε συνδυασμό με την διαδικασία που ακολουθεί ο μεταφραστής, μπορούν να προσφέρουν ένα ισοδύναμο κείμενο στον αναγνώστη. Οι μεταφραστικές αυτές τεχνικές είναι επτά και παρουσιάζονται στο έργο «Stylistique comparée du français et

de l'anglais» των J.P. Vinay και J. Darbelnet. Μέχρι και σήμερα, θεωρούνται οι επικρατέστερες κατά τη μεταφραστική διαδικασία.

Προτού προχωρήσω στην παράθεση και ανάλυση των επτά μεταφραστικών τεχνικών των Vinay και Dalbérnet, πρέπει να αναφέρω τις δύο βασικές κατευθύνσεις, τις οποίες μπορεί να ακολουθήσει ο μεταφραστής, όπως βλέπουμε στο έργο τους: την *άμεση ή απευθείας μετάφραση* (traduction directe) και την *πλάγια μετάφραση* (traduction oblique). Στην άμεση μετάφραση το μήνυμα της γλώσσας-πηγής μεταφέρεται αυτούσιο στη γλώσσα-στόχο χάρη είτε στην ύπαρξη παράλληλων κατηγοριών (δομικός παραλληλισμός) είτε στην ύπαρξη παράλληλων εννοιών (μεταγλωσσικός παραλληλισμός). Ο μεταφραστής ανατρέχει σε πλάγια μετάφραση όταν δεν υφίσταται μεταγλωσσικός ή δομικός παραλληλισμός και για αυτό το λόγο οδηγείται σε συντακτική ανασύσταση του μηνύματος.

Οι μεταφραστικές τεχνικές είναι οι εξής:

ΑΜΕΣΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

- Δάνειο (emprunt)
- Έκτυπο (calque)
- Κατά λέξη μετάφραση (traduction littérale ou mot à mot)

ΠΛΑΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

- Μετάταξη (transposition)
- Μετατροπία (modulation)
- Ισοδυναμία (équivalence)
- Προσαρμογή (adaptation)

Ακολουθεί η ανάλυση τους και η παράθεση κάποιων παραδειγμάτων ως προς την χρήση τους στην παρούσα εργασία.

1. ΔΑΝΕΙΟ

Το δάνειο αποτελεί αυτούσια ή ενσωματωμένη μεταφορά ενός λεξιήματος από την γλώσσα-πηγή στην γλώσσα-στόχο, είτε επειδή δεν υπάρχει αντιστοιχία, είτε εσκεμμένα, για να διατηρηθεί το «τοπικό χρώμα» που μεταφέρει. Τα δάνεια μπορεί να είναι παλιά και ενσωματωμένα στο λεξικό της γλώσσας ή νέα, τα οποία ίσως να μην

έχουν ακόμη ενσωματωθεί στο λεξικό ή μπορεί και να αποτελούν προσωπικά δάνεια του μεταφραστή.

Παραδείγματα:

«When Federici's Wages for Housework **campaign** launched in 1972» = «Όταν η **καμπάνια** της Federici “Μισθός για την Οικιακή Εργασία” (Campaign for Wages for Housework) ξεκίνησε το 1972»,

«Again, this is an old **debate**» = «Ξανά, αυτό αποτελεί ένα παλιό **ντιμπέιτ**»,

«to enjoy and pursue **sex**» = «να ευχαριστηθούν και να διεκδικήσουν το **σεξ**»,

«published her memoir-cum-**manifesto**» = «δημοσίευσε το **μανιφέστο-απομνημονεύματά**»,

«**chef** Mario Batali» = «**σεφ** Mario Batali».

2. ΕΚΤΥΠΟ

Το έκτυπο αποτελεί στην ουσία ένα είδος δανείου καθώς πρόκειται για την αυτούσια μεταφορά ενός συντάγματος (ονοματικό, ρηματικό ή επιρρηματικό σύνολο) από τη μια γλώσσα στην άλλη. Διακρίνεται σε φραστικό και δομικό. Τα φραστικά έκτυπα (calque d' expression) σέβονται τη δομή της γλώσσας-στόχου, ενώ τα δομικά (calque de structure) την αγνοούν με αποτέλεσμα να εισάγουν νέες δομές.

Παραδείγματα:

«Something similar may be at work in the **anti-#MeToo** feminists' desire to advocate for an individualist feminism.» = «Κάτι παρόμοιο μπορεί να συμβαίνει και με την επιθυμία των **αντι-#MeToo** φεμινιστριών να υποστηρίξουν έναν ατομικιστικό φεμινισμό.»,

«The Backlash to #MeToo is **Second-Wave Feminism**» = «Η Αντίδραση στο #MeToo είναι **Φεμινισμός Δεύτερου Κύματος**».

3. ΚΑΤΑ ΛΕΞΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η κατά λέξη μετάφραση αποτελεί το πέρασμα από τη γλώσσα-πηγή προς τη γλώσσα-στόχο χωρίς την παρουσία δυσκολιών και την αναγκαιότητα εύρεσης άλλης

μεταφραστικής τεχνικής. Συνηθίζεται μεταξύ γλωσσών της ίδιας οικογένειας ή γλωσσών-φορέων συγγενών πολιτισμών. Ο μεταφραστής μπορεί να κρίνει ως απαράδεκτη την κατά λέξη μετάφραση εάν το νόημα που μεταδίδει είναι διαφορετικό, αν δε μεταδίδει κανένα νόημα, αν είναι αδύνατη για δομικούς λόγους, αν δεν υπάρχει αντίστοιχη έκφραση στη γλώσσα-στόχο ή αν αντιστοιχεί σε κάτι που ανήκει σε διαφορετικό επίπεδο στην γλώσσα-στόχο.

Παραδείγματα:

«Some lost jobs, others were demoted» = «Κάποιοι έχασαν δουλειές, άλλοι υποβιβάστηκαν»

«By this logic, women could solve the problem of sexual harassment and assault with good humour, patience and a high tolerance for pain» = «Σύμφωνα με αυτή τη λογική, οι γυναίκες θα μπορούσαν να λύσουν το πρόβλημα της σεξουαλικής παρενόχλησης και της επίθεσης με καλή διάθεση, υπομονή και υψηλή ανοχή στον πόνο.»

4. ΜΕΤΑΤΑΞΗ

Μετάταξη είναι η τεχνική κατά την οποία ένα μέρος του λόγου αντικαθίσταται από κάποιο άλλο χωρίς ωστόσο αυτό να συνεπάγεται αλλαγή στο νόημα του μηνύματος (π.χ. μετατροπή ρήματος σε όνομα, ονόματος σε ρήμα κ.ά.). Για αυτό το λόγο, η μετάταξη εφαρμόζεται τόσο στο εσωτερικό μίας γλώσσας όσο και κατά τη διαδικασία της μετάφρασης. Μπορεί να είναι είτε προαιρετική είτε υποχρεωτική.

Παραδείγματα:

«But the most common **complaint** about #MeToo came from those who felt that the whole movement had very quickly become silly» = «Οι περισσότερες που **εναντιώθηκαν** στο #MeToo όμως, είναι εκείνες που θεώρησαν ότι το κίνημα στο σύνολό του είχε γρήγορα χάσει την ουσία του»

«In part, this notion of a generational divide came from the **feminist opponents and supporters** of #MeToo themselves» = «Εν μέρει, η ιδέα αυτού του χάσματος των γενεών προήλθε από τις ίδιες τις φεμινίστριες **που εναντιώθηκαν ή υποστήριξαν** το #MeToo»

«But why, then, has this clash been framed as **generational**, when it is clear that the two visions of feminism have been doing battle for decades?» = «Γιατί όμως έχει

περιγραφεί αυτή η σύγκρουση ως **χάσμα γενεών**, όταν είναι σαφές ότι τα δύο οράματα του φεμινισμού έχουν αυτήν τη διαμάχη εδώ και δεκαετίες;»

5. ΜΕΤΑΤΡΟΠΙΑ

Η μετατροπία επιτυγχάνεται με αλλαγή προοπτικής του μηνύματος ώστε αυτό να γίνεται πιο σαφές και να ανταποκρίνεται στα πλαίσια του πολιτισμού της γλώσσας-στόχου. Συνηθίζεται όταν η κατά λέξη μετάφραση ή η μετάταξη είναι γραμματικώς ορθή αλλά ακατάλληλη, μη ιδιωματική ή αδέξια.

Παραδείγματα:

«many **faced** public embarrassment» = «πολλοί **ήρθαν αντιμέτωποι με την** δημόσια κατακραυγή»

«**something we've seen before**» = «**τίποτα που να μην έχουμε ξαναδεί**»

«A closer look at the arguments **being made by these two camps** reveals a deeper, more serious intellectual rift.» = «Μια πιο προσεκτική ματιά στα επιχειρήματα που **προβάλλουν αυτά τα δύο στρατόπεδα**, φανερώνει μια βαθύτερη, πιο σοβαρή πνευματική ρήξη.»

6. ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑ

Η τεχνική της ισοδυναμίας εφαρμόζεται όταν περιγράφεται η ίδια κατάσταση με διαφορετικά δομικά και υφολογικά μέσα. Η ισοδυναμία αφορά το μήνυμα στο σύνολό του και οι περισσότερες περιπτώσεις αυτής εντοπίζονται σε φρασεολογικούς ιδιωτισμούς, κλισέ, παροιμίες, επιφωνήματα κ.ά. Άλλοτε υπάρχει ισοδύναμο κι άλλοτε όχι.

Παραδείγματα:

«He appeals to the universal desire to **see, hear, and speak no evil.**» = «Επικαλείται την καθολική επιθυμία "**Δεν βλέπω, δεν ακούω, δε μιλάω**"»

«Younger women, depending on who you asked, were either righteously passionate, naively idealistic, or **out for blood**» = «Οι μικρότερες γυναίκες, ανάλογα με το ποιον ρωτούσες, ήταν είτε αυτάρεσκα παθιασμένες, αφελώς ιδεαλίστριες, ή **εκδικητικές**»

«Others, like the groping chef Mario Batali, **took a temporary “step back”** from their public lives.» = «Άλλοι, όπως ο σεφ Mario Batali που κατηγορήθηκε ότι “έβαζε χέρι”, **απομακρύνθηκαν** προσωρινά από τον δημόσιο βίο.»

«It’s an ethos of **pulling yourself up by your own bootstraps**» = «Μια ηθική παράδοση που σε καλεί **να στηρίζεσαι στις δυνάμεις σου για να ανταπεξέλθεις**»

7. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ

Η προσαρμογή εφαρμόζεται σε περιπτώσεις όπου η κατάσταση, για την οποία γίνεται αναφορά στο μήνυμα, δεν υφίσταται στη γλώσσα-στόχο και επομένως πρέπει να μεταφερθεί κάποια κατάσταση που να μπορεί να θεωρηθεί ισοδύναμη αυτής της γλώσσας-πηγής. Πρόκειται για μια «ισοδυναμία καταστάσεων». Ο μεταφραστής καλείται να δημιουργήσει μία κατάσταση που να ανταποκρίνεται στην πολιτισμική πραγματικότητα της γλώσσας-στόχου κι επομένως να γίνεται αποδεκτή από τους αναγνώστες της γλώσσας-στόχου ενώ ταυτόχρονα να διατηρείται το νόημα του μηνύματος που προέρχεται από τη γλώσσα-πηγή.

Όσον αφορά αυτήν την τεχνική, δεν συνάντησα στο πρωτότυπο κείμενο μια τέτοια κατάσταση ώστε να προβώ σε προσαρμογή της στην γλώσσα-στόχο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Εν κατακλείδι, το άρθρο της Moira Donegan το οποίο επέλεξα για να διεξάγω την πτυχιακή μου εργασία στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας παρουσίασε αρκετές δυσκολίες ως προς τη μετάφρασή του και απαιτούσε κριτική σκέψη, όπως άλλωστε και κάθε μεταφραστική διεργασία. Η θεματολογία με ενδιέφερε ιδιαίτερα και θεωρώ πως δημιουργήθηκε ένα καλό αποτέλεσμα. Πιστεύω πως μετέφερα το κείμενο στην ελληνική γλώσσα με τρόπο τέτοιο, ώστε να κατανοεί απόλυτα ο Έλληνας αναγνώστης το περιεχόμενο του κειμένου αλλά και το ύφος της συγγραφέως. Ωστόσο, οφείλω να επισημάνω πως ο αναγνώστης πρέπει να είναι εξοικειωμένος με το κίνημα του #MeToo , τον φεμινισμό και με κάποιους όρους γενικότερα, καθώς δεν προχώρησα σε κάποια επεξήγηση παρά πραγματοποίησα τη μετάφραση, θεωρώντας πως το περιεχόμενο είναι κατανοητό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Moira Donegan (2018). *How #MeToo revealed the central rift within feminism today*. Ανακτήθηκε από: <https://www.theguardian.com/news/2018/may/11/how-metoo-revealed-the-central-rift-within-feminism-social-individualist>
- Vinay, J.P. & J. Darbelnet (1977) *Stylistique comparée du français et de l'anglais*. Paris: Didier
- Γραμμενίδης, Σ. (χ.χ.). Η έννοια της ισοδυναμίας στη μεταφραστική διαδικασία. Ανακτήθηκε στις 10 Ιουνίου 2017, από http://www.frl.auth.gr/grammenidis/Publications/2.12.1998a_H_isodynamia_s_t_i_metafrastiki_diadikasia.pdf
- Μπατσαλιά Φ. & Ε. Σελλά-Μάζη (1997) *Γλωσσολογική προσέγγιση στη θεωρία και τη διδακτική της μετάφρασης*. Αθήνα: Έλλην.
- *Οι επτά μεταφραστικές τεχνικές* (2010). Ανακτήθηκε από: <http://gosuccess.eu/2010/11/i-epta-metafrastikes-technikes/>
- Τσίγκου Μαρία, Γενική Γλωσσολογία και Μετάφραση II. *Εισαγωγή και Μεταφραστικές Τεχνικές*
- Αγγλοελληνικό Λεξικό, Εκδόσεις Γιάννη Ρίζου, Αθήνα 2004
- Αγγλοελληνικό διαδικτυακό Λεξικό: <http://www.wordreference.com/>
- Αγγλοελληνικό διαδικτυακό Λεξικό: <https://www.linguee.com/>